

ACC. N:R M. 14637: 1-7.

Landskap: Skåne Upptecknare: Ligfrid Lomsson, Hööv
Härad: Frosta Berättare: " " "
Socken: Hööv Berättarens yrke: f. d. vagnmakare
Uppteckningsår: 1959 Född år 1880 i Hööv

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Liesvide. s. 1-7.

LUF 113

Skriv endast på denna sida.

Angående liesmeder fanns ingen sådan här i trak-
ten, men vi hade marknad fyra gånger om året å då
till junimarknaden brukade vi ha en liesmed från
Simontorp undrar om det inte är någonstans i Jönköpings
härad, å det var liesmeden skålv som utbjöd sina
alster å ^{han} behövde inte skämmas för sitt arbete, en stäm-
pel på varje lie å allt vad han utbjöd, garanterade
ett utmärkt bett å en fin fason, sju kvarters liar
till säderskörden å sex kvarters för grässkörden var
det vanliga, han tog också mot beställningar om nå-
gon önskade något annat, bandknivar som passa-
de vagnmakare hade han också, ett härligt bett var
det i allt vad verktyg han gjorde så det var en ren
lust att arbeta med hans verktyg, man behövde inte
slipa så ofta utan bara gno på hela dagar om det var
rent trä. Vi hade iblan en liten pratstund emellan komär-
serna, han berättade att han reste på järnvägen ner
å på järnvägsmagasinet hade han sitt nederlag,

Lug 113

1.

varifrån han buntade tillhoppa lite av varje som han sedan bar ner till marknadstorget, han behövde inte så stor platts så i regel fick han stå förännes vid ett större stånd. han drog ju alltid dit någon kund, vi hade torjdagen på onsdagen, å Hörby på torsdagen, å Eslov på fredagen, så var det att dra från marknad till marknad så länge lagreht rächte, Det var en medelålders man, mällan 50 å 60, om jag mins rätt hette han Johansson, alla hans arbete var stämplade med bokstäverna. N. J. han berättade att han hade ett litet torp på två koer å dom hade han tamt så han körde både jorden med sina koer å mölleskjuttrar. m. m. å all tid han fick över, använde han till liesmide, med hjälp av sin hustru barnen var utflugna å skålv var han född smed för många generationer tillbaka, men nu var det vist slut med ärftligheten, för lättare kunde dom kåna sitt bröd i storstäderna. Dett år nu 38 år sedan jag sist såg denna äggasmed.

Ja en lie är ju oumbärlig att ha, om det är torp
eller herrgård den får dom alltid gå före med, å kugga
i alla vinklar å vrår där man inte kommer till med
någon maskin, skårer ser man mycke sällan nu,
det kan finnas på något gammalt ställe men så-
synpta är dom, ja när liesmidet tog sin början är
det väl ingen nu levande som kan svara på men
tre jenerationer kan man spåra lietillverkningen,
jenom vår här omtalade liesmed, och nu vet jag
inte om vår liesmed lever, några liar tror jag inte
kan göra mera och med honom gick liesmeden
bort i den smedsläkten. Man är ju inte ute å rör
sej nu som förr så man kan inte följa med utveck-
lingen nu som förr, Men någon marknad i Flöör
fins inte mer, å det är nog det samma på andra
plattser, så behöver folk en lie får dom höra efter
sådana hos järnhandlarna å det är nog fabriksgjorda.

Lieskaft stod dom ofta på marknader å sålde, dom var för det mästa gjorda utav al eller lind å hantagen eller knaggarna som dom också kallades, var för det mästa gjorda utav skälvruxna eneknaggar. För det mästa var det konkorräns med leskaftförsäljningen där var minst två tillverkare som utbjöd sin vara å särskilt en som hade den rätta wängen å fallit på sina leskaft han fick ju först utsålt, i regel hade han stryksticken fastgjord vid skaftet vilket dom satte stort värde på, så var dom sällan trävita utan var färgade med nånsorts blå färg, inte var det nån oljefärg men den gick inte av för våta utan istället kröp bättre in i träet om dom blev våta. Så hade vi brynstensförsäljare, många gånger köpte leskaftförsäljarna hela stenhuggarens lager av alla sorters brynsten från stora till små och olika grovlek i skälva sanstenen, å alla var nöjda, stenhuggaren kunde resa hem å hugga fler

och leskaftförsäljarna skulle ju stå där ändå, så hände det att leskaften tog slut så dom hade bara sina brynstenar kvar, men dom tälte att gömma till nästa marknad. En vanlig marknadslie en sju-kvartare kostade för 50 år sedan 2 kr 50 öre, de var av dom störste sen små gräsliar kunde dom få för 1 kr 50 öre, å leskaften kunde dom också få för 1 kr 50 öre men då var det prima shaft men var det alldrig så lite fel så kunde dom gå ner till halva priset, man kunde få en bra brynslipsten för 50 öre å mindre för 25 öre. Lieförsäljarna var välsedda, år från år brukade de logera på samma ställe där dom i regel blev bjudna kaffe inman dom for till marknads bröd hade dom i rånslin, å en stenbark med smör i, dessutom hade dom en bra bit spikenfläsk men då fick det inte vara smör på brödet det kallades för att tve-sula, å de var en grov synd på den tiden. Hur ofta man skärpte lien berodde ju på hur mycke man

använde den å vad man använde den till
högg man gräs nere vid sjötränderna där man
inte kunde hugga med sløttermaskin, å sanden
vid blåst flög upp i detta gräs så kunde man få
slipa rätt ofta för denna sjösand jorde lien slø
på några hugg å var lien slø så bara bochade
gräset sig å stod lika nachstjift när den skände
lien gått över, då dugde det inte att bara använda
brynstickan, utan då fick man ha brynstenen
å vatten att doppa brynstenen i, slipa man torre
med brynstenen fördärvade man äggen på lien,
sen man då hållt på att bryna några gånger
så blev äggen avrundad så där blev liksom inget
skär i lien, så fick man tunna till lien på
en stor riktig slipsten som gick runt i vatten
bad, sedan kunde man åter bryna några gånger
med brynsten. Sløttermaskin har väl funnits till ett
40 tal år, men lien användes än att hugga runt stycket.

Tregel var det ju männen som använde lien
å kvinnorna rävsade upp vad männen huggit,
men ingen regel utan undantag, så ock här, hus-
bonden dog helt plötsligt, å han hade då en 18 års do-
ter, som följt sin fader i alla utvändiga sysslor på
det lilla stället, på en häst å en 4 kor, nu kom detta
väl till pass hon var väl hemma i alla utvändigå gör-
omål så hon klarade allt tillockmed lien låg rätt
i hennes hand, så modern å hon klarade gården
ensamma i många år, hon tillockmed högg villd-
gräs i skogen, å svarvade till alla tuvor i skogen med
sin lilla gräslie, så det var en lust att se, på sådana
småställe skulle allt tillvaratagas, så där var en lie
oombärlig, något godare kan man väl knappast
luckta än sådant väl torhat, å taget i rättantid då alla
villda örter står i blom, det är en doft som inte kan
beskrivas den måste lucktas.